

08.10.2024

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA
ESITYSLISTA
16 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 08.10.2024 klo 16:15

Kokouspaikka Fredriksberg, B-talo (Konepajankuja 3, 2. kerros)

Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

08.10.2024

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen	2
3 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ym. aloitteesta vanhemmuuden tuen mallin rakentamisesta	5
4 Siivouspalveluiden hankinta Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kohteille 1.1.2025 alkaen	12
5 Malminkartanon kirjaston tarveselvitys	15
6 Pöydälle 24.09.2024 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Shawn Huffin ym. valtuustoaloitteesta koskien koulujen liikuntasalien avaamista vuokratyöskäyttöön seuroille nykyistä aiemmin	19
7 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otso Kivekkään ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee historiallisten raitiovaunujen säästämistä	23

08.10.2024

Asia/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Titta Hiltunen ja Kimmo Niemelä sekä varatarkastajiksi jäsenet Teija Makkonen ja Tuomas Tuomi-Nikula.

Esittelijä

apulaispormestari
Paavo Arhinmäki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

08.10.2024

Asia/2

2 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen

Päätösehdotus

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

20.9.2024, 39 §

Siivouspalveluiden hankinta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kohteille, optiokauden käyttöönotto vuodelle 2025

26.9.2024, 40 §

Kirjaston digiperustan hankintaprosessin hankintalakiasiantuntijapalvelut

26.9.2024, 41 §

Kirjaston digiperustan ratkaisuarkkitehti (DPS)

27.9.2024, 42 §

Hankinta, Helsingin kaupungin Pihlajasaaren vesireittiliikenne 2025

Kirjastopalvelukokonaisuus

Aluekirjastopalvelujen johtaja

20.9.2024, 7 §

Kirjastoautojen pysäkit ja ilta-aikataulut 1.11.2024 alkaen

Keskuskirjaston johtaja

25.9.2024, 4 §

Keskustakirjasto Oodin siivouspalvelut, optiokauden käyttöönotto 2025–2026

25.9.2024, 5 §

Keskustakirjasto Oodin turvallisuuspalvelut, optiokauden käyttöönotto 2025-2026

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kulttuurin edistämisen päällikkö

20.9.2024, 18 §

Tuglas-seura ry:lle vuodelle 2024 myönnetyn projektiavustuksen takaisinperintä

08.10.2024

Asia/2

27.9.2024, 19 §

Projektiavustukset vuodelle 2024, kulttuurin edistämisen päällikön 6. jako

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntajohtaja

16.9.2024, 41 §

Työveneen hankinta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle

Liikuntapaikkapäällikkö

16.9.2024, 28 §

Itäkeskuksen uimahallin kahvilatilojen vuokraus oheistiloineen Juice & Veggies Oy:lle

16.9.2024, 29 §

Pienhankinta, verkkoseinän uusiminen, Myllypuron Pallomylly

17.9.2024, 30 §

Kahvila- ja kioskitilojen vuokraus Pirkkolan liikuntapuistosta Fish Corner Hyvönen Oy:lle

17.9.2024, 31 §

Töölön kisahallin näyteikkunatilan vuokraus Mediatoimisto Luova Mainos Oy:lle

20.9.2024, 32 §

Töölön kisahallin näyteikkunatilan vuokraaminen Deslax Oy:lle

25.9.2024, 33 §

Ruskeasuon liikuntapuiston talli 1:ssä sijaitsevan toimitilan vuokrauksen siirtäminen Fysikaalinen hoitolaitos Arcanum Oy:ltä Tmi Annika Tähtinen -nimiin

Ulkoilupalvelupäällikkö

19.9.2024, 48 §

Kuuden (6) jäädytys- ja kastelukärryn hankinta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle

20.9.2024, 49 §

Väyläleikkurin hankinta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle

27.9.2024, 50 §

Aluspaikan vuokraus Hietalahden Sillilaiturista White Sand Boats Oy:lle

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto

08.10.2024

Asia/2

26.9.2024, 26 §

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

26.9.2024, 27 §

Projektiavustukset vuodelle 2024, kulttuuri- ja kirjastojaoston 5. jako

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaosto

19.9.2024, 21 §

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

19.9.2024, 22 §

Nuorisajaoston avustusta saaneiden toimijoiden tilinpidontarkastus koskien vuotta 2022

19.9.2024, 23 §

Global Youth Basketball ry:n starttiavustushakemus 2024

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 19 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan toimialalautakunta tai apulaispormestari voi ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen toimielin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen. Toimialajohtaja voi ottaa toimialalautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viranhaltijapäätökset julkaistaan kokonaisuudessaan internetissä, siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä ja henkilötietoja, osoitteessa:

[Päätöksenteko | Päätökset | Helsingin kaupunki](#)

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Minna Leino, hallintosihteeri, puhelin: 09 310 89044
minna.leino(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

3

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Pia Pakarisen ym. aloitteesta vanhemmuuden tuen mal-
lin rakentamisesta**

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että lasten ja nuorten pahoinvointia on ryhdyttävä korjaamaan kasvatuksen ja koulutuksen, sosiaali-, terveys- ja pelastus-, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä vanhempien tiiviimmällä yhteistyöllä. Tämän työn toteuttamiseksi ehdotetaan muun muassa toimialojen yhteisen vanhemmuuden tuen mallin rakentamista, toimialojen yhteistyön lisäämistä sekä kaupungin tukemien urheiluseurojen haastamista varmistamaan ja mahdollistamaan harrastaminen niille lapsille ja nuorille, joiden vanhemmilla ei ole tähän resursseja.

Helsingin kaupunkistrategia linjaa monin tavoin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä edistää kotouttamista ja yhdenvertaisuutta sekä tukee liikunnan ja vapaa-ajan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnille. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käytössä monenlaisia tapoja tukea perheitä ja vanhemmuutta sekä toteuttaa yhteistyötä, joista on esimerkinomaisesti muutamia nostettu tähän lausuntoon.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi aloitteen vanhemmuuden tukemisesta kaupungin toimialojen, vanhempien sekä muiden sidosryhmien, kuten yhteisöjen ja järjestöjen yhteistyönä. Minkään yksittäisen mallin ei kuitenkaan nähdä tyhjentävästi vastaavan kaikkien perheiden ja vanhempien tarpeisiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi yhteistyön ja tiedon levittämisen niin toimialan sisällä kuin kaupunkitasoisesti ja siten kannattaa näiden erilaisten rakenteiden, toimintamallien ja prosessien kokoamista yhteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että kolmannen sektorin toimijoiden harrastustoiminnassa ilmenevän segregaatian ehkäisemiseksi avustuksiin tarvitaan lisärahoitusta ja nykyisen rahoituksen uudelleen kohdentamista. Tarkoitus on saada kolmannen sektorin toimijat ja muut sidosryhmät sitoutumaan järjestämään toimintaa kaupunkiudistusalueilla ja niiden kaltaisilla alueilla sekä osana segregaatian ehkäisyä toimiala kohdentaa näille alueille sekä toimenpiteitä että rahoitusta vuoden 2025 talousarvioehdotuksen mukaisesti. Lisäksi Harrastamisen

Suomen malliin tulisi ohjata lisärahoitusta erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden harrastamisen määrän lisäämiseksi.

Kaupungin toimialojen yhteinen Vanhemmuuden tuen -malli

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että yksittäisen ja kaikenkattavan toimintamallin ei nähdä vastaavan riittävällä tavalla perheiden ja vanhempien erilaisiin tarpeisiin, vaan kannatettavampaa on jatkaa ja tukea erilaisia toimintatapoja ja prosesseja, joilla voidaan kohdentummin lähestyä perheiden erilaisia tarpeita. Esimerkiksi perhe, joissa on alle kouluikäisiä lapsia, on todennäköisemmin erilaisten haasteiden äärellä kuin taas perhe, jossa on teini-ikäisiä nuoria. Ja vastaavasti haavoittuvassa asemassa olevat perheet ja vanhemmat tarvitsevat omanlaistaan, heidän tarpeistaan lähtevää tukea.

Kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialalla on käytössään HYVÄ-malli, jonka avulla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja sen avulla voidaan keskustella hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Malli muistuttaa työskentelemään lapsi- ja voimavarakeskeisesti sekä huomaamaan jo varhaisessa vaiheessa mahdolliset haasteet ja tuen tarpeet lasten ja nuorten elämässä. Tavoitteena on lisätä ja helpottaa yhteistyötä perheiden, ammattilaisten ja eri palvelujen välillä. Esimerkiksi kirjastopalvelukokonaisuus järjestää vuoden 2024 aikana osana tätä mallia kaikissa kirjastoissa jonkin osallistavan teon tai tapahtuman ja vastaavasti kulttuuripalvelukokonaisuus kouluttaa 5x2 -taideopetusta opettavat taidekasvattajat ja -opettajat siihen, miten voidaan edistää yksinäisyyden vähentämistä.

Nuorisopalvelukokonaisuudessa tehdään muun muassa kohdennettua nuorisotyötä, josta yhtenä esimerkkinä on Luotsi-toiminta. Sen tavoitteena on lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä sekä tarjota nuorelle myönteisiä kokemuksia ja löytää mielekästä tekemistä vapaa-ajalle. Nuorten vanhemmat ovat tärkeä osa nuoren tukiprosessia ja suunnitelmallisen tuen prosesseissa vanhempia autetaan ja ohjataan tukemaan nuorta hänen kasvussaan ja kerrotaan esimerkiksi erilaisista tarjolla olevista palveluista. Lisäksi nuorisopalvelukokonaisuudessa luodaan uusia tapoja rakentaa suhteita kaupunki-uudistusalueiden ja etsivässä nuorisotyössä koko kaupungissa nuorten perheisiin ja yhteisöihin sekä kotoutuviin nuoriin osana kaupungin kotoutumisen edistämisen toimenpiteitä, niin kutsutussa kotorahoituksen hankkeessa. Nuorisotyössä ideoidaan ja kokeillaan uusia työtapoja toiminnan muuttamisesta inklusiivisemmaksi ja nuorille pyritään löytämään heille itselleen sopivaa ja mielekästä tekemistä vapaa-ajalle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteinen Moniääninen Helsinki -hanke toteutettiin kaupunki-uudistusalueilla vuosina 2022–2023. Tavoitteena oli muun muassa perheiden tietojen lisääminen ja osallistaminen kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluista sekä tukea vanhemmuutta ja hyvinvointia. Toimenpiteenä oli muun muassa somalin- ja arabiankieliset vanhempainryhmien järjestäminen. Lisäksi Kulttuurin kummilapset -toiminta muotoiltiin vastaamaan paremmin muunkielisten perheiden tarpeita. Tällä hetkellä Kulttuurin kummilasten viestintää tehdään kolmella kielellä ja verkkosivuilta perustiedot toiminnasta löytyvät 16 kielellä. Keväällä 2024 toiminnalla oli mukana lähes 19 000 perhettä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että vanhemmuuden tukena tulee käsittää myös vanhempien ja lasten yhteinen vapaa-ajan toiminta, joka lisää vanhempien ja lasten välistä myönteistä vuorovaikutusta. Esimerkiksi Annantalon tuottama maksuton Taideneuvola ja Tehdään taidejuttuja -toiminta innostaa ja opastaa helsinkiläisiä lapsia ja heidän aikuisiaan tekemään ja kokemaan taidetta yhdessä. Liikuntapalvelut tukevat perheiden yhteistä liikuntaharrastamista tarjoamalla perheille viikoittaista maksutonta ja omatoimista Perhehulina-toimintaa, joissa perheen aikuiset ja lapset pääsevät yhdessä liikkumaan.

Yhteistyö vanhemmuuden tukemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa aloitteessa esiin nostetut huomiot, että koulut ja oppilaitokset eivät voi yksin ratkaista yhteiskunnallisia haasteita, jotka ehkäisevät lasten ja nuorten hyvinvointia vaan muiden toimialojen täytyy tuoda osaamisensa avuksi sekä lasten ja nuorten elämää on katsottava kokonaisuutena. Yhteistyötä tehdään kaupungilla toimialojen sekä eri sidosryhmien, kuten järjestöjen, sekä vanhempien kanssa, mitä on toki hyvä tiivistää entisestään. On myös huomioitava, että kaikkia nuoria ei saada kiinni kouluissa tapahtuvan viestinnän kautta. Vapaan hakeutumisen palveluissa on myös keskeistä, että vanhemmat luottavat lapsille tarjottuihin palveluihin ja että heidän lastensa on turvallista niihin hakeutua.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, jossa koulujen ja nuorisotyön ammattilaiset ohjaavat yhdessä kohdennetun tuen ryhmiä eri alueiden tarpeiden mukaisesti. Toimintaa toteutetaan koulun epävirallisella puolella sekä osana virallista hyvinvointi- ja kasvatustehtävää. Lisäksi nuorisotyöntekijät vastaavat vanhempien suoriin yhteydenottoihin, joissa toivotaan tukea omalle nuorelle, esimerkiksi yksinäisyyteen, kaverisuhteisiin, vapaa-ajan tekemiseen ja harrastuksiin liittyen.

Kaupungin kirjastojen ja koulujen välille on muodostunut vakiintunut toimintamalli, jossa jokainen helsinkiläinen lapsi käy kirjastossa vähintään kolme kertaa peruskoulutaipaleensa aikana. Mallia ollaan laajentamassa kattamaan myös viides luokka sekä toinen aste. Yhteistyö päiväkotien kanssa on myös tiivistä. Kirjastopalvelukokonaisuus tukee myös lasten ja nuorten koulunkäyntiä järjestämällä läksykerhoja ja perheitä järjestämällä esimerkiksi pienten lasten vanhemmille vauva- ja taaperotuokioita. Ja vastaavasti arkisin kulttuuripalvelukokonaisuuden pääkohderyhmät ovat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen ryhmät.

Kirjastot ja kulttuurikeskukset ovat myös tärkeitä vapaa-ajanviettopaikkoja lapsille ja nuorille, mitä varten panostetaan yhä voimakkaammin siihen, että lapsille ja nuorille olisi tarjolla turvallinen tila, jossa he voivat asioida ja oleilla. Tähän pyritään muun muassa teemmällä turvallisemman tilan periaatteita asiakkaita osallistamalla sekä tiivistämällä yhteistyötä koulujen ja nuorisopalvelukokonaisuuden kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan omista ja yhteistyössä tuotetuista palveluista viestitään koulujen kautta. Esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuuksien ja muiden alueellisten toimijoiden yhteistyössä tuottamaa Operaatio Pulssi -harrastustoimintaa on tarjolla eri asuinalueen lapsille ja nuorille. Toiminta auttaa nuoria ja perheitä löytämään maksuttomia harrastuksia. Tästä maksuttomasta matalankynnyksen periaatteella toimivasta harrastustoiminnasta tiedotetaan vanhempia koulujen kotisivuilla monikielisillä Wilma-viesteillä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelun toimialan laatima matalan kynnyksen palvelumalli on käytössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa. Palvelumalliin on koottu yhteen lasten, nuorten ja perheiden palveluja, joita ammattilaiset voivat hyödyntää suunnitellessaan ja järjestäessään lapselle ja hänen perheelleen heidän tarvitsemaansa tukea. Lisäksi yhteistyötä tehdään Kestävän kasvun Hyvinvoiva Helsinki -projektissa, jonka tarkoituksena on muun muassa parantaa ja sujuvoittaa asiakkaiden palveluun pääsyä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tehtävänä on kehittää puheeksi oton työkaluja ja koota digitaaliselle palvelutarjottimelle toimialan sekä kolmannen sektorin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita, joihin voidaan ohjata heitä, jotka niistä eniten hyötyvät.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelut vanhemmuuden ja harrastamisen tukena

Aloitteessa todetaan, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala voisi konkreettisesti haastaa kaupungin tukemia urheiluseuroja varmistamaan ja mahdollistamaan harrastamisen niille lapsille ja nuorille, joiden van-

hemmillä ei ole tähän taloudellisia ja/tai sosiaalisia resursseja. Lisäksi todetaan, ettei kaikki vanhemmat kykene tukemaan harrastamista ja liikkumista siten, että lapsi ja nuori kiinnittyisi positiiviseen vapaa-ajan toimintaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toimiala yhdessä järjestötoimijoiden kanssa pyrkii ehkäisemään eriytymistä sekä tukemaan niitä perheitä, joilla ei ole taloudellisia tai sosiaalisia resursseja mahdollistamaan lasten ja nuorten harrastamista. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päättänyt vuoden 2025 kaupunkiyhteisten tavoitteiden toimenpiteistä 10.9.2024 § 136 kokouksessaan. Kaupunkiyhteisenä segregaaation ehkäisemisen tavoitteena on vähentää eroja nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuuden näkymissä eri väestöryhmien välillä, mitä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edistää parantamalla matalan kynnyksen vapaa-ajan ja harrastustoiminnan saavutettavuutta yhteistyössä yhteisöjen ja muiden toimijoiden kanssa kiinnittämällä erityistä huomiota maahanmuuttajataustaisten tyttöjen tavoittamiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että harrastustoiminnan segregaaation ehkäisyn edistämiseksi tarvitaan avustustoimintaan sekä lisärahoitusta että nykyisen rahoituksen pysyvää uudelleen ohjausta, minkä tarkoituksena on sitouttaa kolmannen sektorin toimijoita järjestämään toimintaa muun muassa kaupunkiuudistusalueille ja niiden kaltaisille alueille. Pysyvää rahoitusta tarvitaan siksi, että määräaikaisen rahoituksen päättyessä yleensä toimintakin päättyy.

Osana liikunta- ja urheiluseurojen kanssa tehtävää yhteistyötä segregaaation ehkäisemiseksi liikuntapalvelukokonaisuus järjestää yhteistyössä Kisakallion urheiluopiston ja liikunta- ja urheiluseurojen kanssa syksyllä 2024 monimuotoisen seuratoiminnan koulutuskokeilun. Koulutuksen teemoilla pyritään haastamaan seuratoimijoita kehittämään seuratoimintaa siten, että seuratoiminta tavoittaisi jatkossa aiempaa paremmin moninaiset helsinkiläiset sekä tyttöharrastajat. Koulutus on osallistujille maksuton.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että järjestökentällä on useita vähävaraisten lasten ja perheiden tukimuotoja. Esimerkiksi Icehearts, Sos lapsikylä (unelmista totta), Tukikummit ja Pelastaa lapset ry (Sporttikummi) tukevat vähävaraisia perheitä, lapsia ja nuoria liikunnan harrastamisessa. Liikunta- ja urheiluseuroilla voi lisäksi olla omia tukimuotoja haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten harrastamisen tukemiseksi esimerkiksi alhaisempien jäsenmaksujen muodossa hakemusten perusteella.

Harrastamisen Suomen malli Helsingissä

Aloitteessa todetaan, ettei Harrastamisen Suomen malli ole kyennyt ratkaisemaan kokonaisuutta varmistamaan ja mahdollistamaan harrastamista kaikille lapsille ja nuorille, erityisesti heille, joiden vanhemmilla ei ole tähän resursseja.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Harrastamisen Suomen mallin perustehtävänä Helsingissä on tuottaa laadukkaita, maksuttomia harrastuksia koulupäivän jälkeen Helsingin koulujen 3.–9.-luokkalaisille oppilaille. Harrastuksia tuotetaan ministeriön rahoitusperusteiden mukaisesti kaikille kouluille, minkä lisäksi Helsinki panostaa segregaaion ehkäisyyn ja vahvistaa harrastusten määrää tarveperusterahoitteisilla kouluilla ja kaupunki-uudistusalueilla. Harrastamisen yhdenvertaisuutta tuetaan tarjoamalla kaikkiin kouluihin harrastuksia kolmen korin periaatteella; kulttuurisia, liikunnallisia ja digi & muita harrastuksia. Näin oppilaiden toiveet tulevat laajasti huomioitua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että Harrastamisen Suomen malliin tulisi ohjata lisärahoitusta erityisesti sosioekonomisesti heikompien alueiden harrastamisen määrän lisäämiseksi. Harrastamisen Suomen malli on osoittautunut menestykseksi, erityisesti jos sitä tarkastellaan ryhmiin ilmoittautumisen ja saadun palautteen kautta. Toimintaa toteutetaan viikoittain 459 harrastusryhmässä ja mukana on lähes 8 000 oppilasta. Asiakaspalautteen perusteella harrastukset tavoittavat yli 50 prosenttisesti oppilaita, joilla ei ole yhtään tai vain yksi muu harrastus. Harrastuksiin osallistujat ovat antaneet säännöllisesti kiitettävää palautetta ja palautteissa korostuvat vastaukset ”on kivaa” ja ”olen saanut uusia kavereita ja oppinut uusia taitoja”.

Vuoden 2024 syksystä alkaen aiemmin liikuntapalvelukokonaisuuden järjestämät EasySport-tunnit ovat siirtyneet osaksi Harrastamisen Suomen malli -kokonaisuutta ja siten laajentavat lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä. Lisäksi liikuntapalvelukokonaisuus järjestää jatkossakin yhteistyössä kumppaneidensa kanssa myös alakoululaisille soveltavaa liikuntaa, aloitusryhmiä vähän liikkuville alakouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen, erityisesti tytöille suunnattua kausitoimintaa sekä loma-aikojen tapahtumia.

Lapsivaikutusten arviointi

Vanhemmat ovat lapselle tärkeitä ja perheen tilanne heijastuu lapsen hyvinvointiin. Siten panostamalla lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä tarvittavaan vanhempien tukeen vahvistetaan myös tulevaisuuden hyvinvointia. Oikea-aikainen, ennaltaehkäisevä sekä perheen ja vanhempien tarpeeseen vastaava oikeanlainen tuki, huomioiden myös perheen ja lapsen kieli- ja kulttuuritaustan, vaikuttaa myönteisesti lapseen ja hänen kasvuympäristöönsä. Olennaista on huomioida

da, että eri perheillä on erilaisia tarpeita, joihin tulee pystyä joustavasti ja helposti vastaamaan. Mahdollisesti liian yksityiskohtaiset tai vastavasti liian laajat ja ehkä irralliset prosessikaaviot, joihin jokaisen tulisi pystyä kiinnittymään, voivat lopulta jättää jonkun kokonaan ulkopuolelle ja tätä on syytä pyrkiä välttämään.

Vanhemmuuden tukea on myös vanhempien ja lasten yhteinen, ohjattu vapaa-ajan toiminta, joka lisää vanhempien ja lasten välistä myönteistä vuorovaikutusta ja luottamusta lasten kykyihin, antaa vanhemmille mahdollisuuden hengähtää ja verkostoitua keskenään ja siten vahvistaa lasten turvallisten aikuisten määrää. Kaupungin lisäksi on paljon muitakin toimijoita, jotka järjestävät hyvää toimintaa ja omalla toiminnallaan tukevat vanhempia ja perheitä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 31.10.2024 mennessä valtuutettu Pia Pakarisen ja 24 muun valtuutetun aloitteeseen vanhemmuuden tuen mallin selvittämiseksi kaupungin toimialojen yhteistyönä. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Asiasta on pyydetty lausunto myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalta sekä sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 29.05.2024 Pakarinen Pia ALOITE VANHEMMUUDEN
TUEN MALLIN RAKENTAMISESTA

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 01.10.2024 § 269

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 01.10.2024 § 209

4

Siivouspalveluiden hankinta Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kohteille 1.1.2025 alkaen

HEL 2024-003248 T 02 08 02 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää hyväksyä siivouspalveluiden hankinnan Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kohteille 1.1.2025 alkaen seuraavasti:

Viikin nuorisotalo – HA Team Oy

Haagan Lämpio – HA Team Oy

Kallalahden Seikkailutalo – Info-Controller Oy

Falkullan kotieläintila – Info-Controller Oy

Jakomäen kirjasto – Info-Controller Oy

Malmitalo – Palmia Oy

Pihlajamäen nuorisotalo – RTK Palvelu Oy

Käpylän kirjasto – Siskon Siivous Oy

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton arvo on noin 590 000 euroa sisältäen mahdolliset optiokaudet.

Hankinnan sopimuskausi on 1.1.2025–31.12.2025. Hankintaan kuuluu lisäksi yksi (1) yhden vuoden optiokausi kaudelle 1.1.2026–31.12.2026 sekä yksi (1) kahden vuoden optiokausi kaudelle 1.1.2027–31.12.2028.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valtuuttaa toimialajohtajan allekirjoittamaan sopimukset ja tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia ja päättämään optiokausien käyttöön otosta.

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella. Hankinnan osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 51400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Fredriksberg, Konepajankuja 3
Helsinki 51

Puhelin
+358 9 310 1060

Y-tunnus

08.10.2024

Asia/4

Hankintayksikkö on arvioinut kilpailutuksessa olevien kohteiden osalta hankinnan kokonaisarvon väärin. Arvioon on vaikuttanut hintatason suuruuden muutos, joten arvioitu summan suuruus on ylittänyt 500 000 euron (ilman arvonlisäveroa). Tämän vuoksi tässä kilpailutuksessa ei ole noudatettu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 11.1.2022, § 3 mukaista ohjetta siitä, että kaikki yli 500 000 euron hankinnat tuodaan lautakunnan käsittelyyn jo valmisteluvaiheessa.

Hankintamenettely

Hankinta on toteutettu minikilpailutuksena, joka perustuu Siivous- ja käyttäjäpalveluiden DPS dynaamiseen hankintajärjestelyyn H010-21/HEL 2021-008058, jonka hankintapäätös on tehty 3.9.2021. DPS järjestelyssä on sovittu, että kohdekohtaiset siivouspalvelut minikilpailutetaan kohderyhmään Siivouspalvelut valittujen palveluntuottajien kesken.

Minikilpailutus perustuu Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan 11.7.2024 päivättyyn tarjouspyyntöön HEL 2024-003248.

Tarjouspyyntö liitteineen on tämän päätöksen liitteenä 1-4.

Saapuneet tarjoukset

Minikilpailutuksen tarjouspyyntö lähetettiin 11.7.2024 kaikille DPS dynaamiseen järjestelyyn (Siivouspalvelut) mukana oleville palveluntuottajille. Tarjouskilpailu toteutettiin sähköisessä kilpailutusjärjestelmässä Cludia Oy (Tarjouspalvelu.fi).

Tarjousten määräaika päättyi 26.8.2024 klo 12.00. Määräaikaan mennessä saapui yhdeksän (9) tarjousta:

H A Team Oy
Info - Controller Oy
Palmia Oy
RTK-Palvelu Oy
Siskon Siivous Oy
Services Netto Oy
SOL Palvelut Oy
Tmi Siivouspalvelu Kari Toivonen
Tommi team Oy

Soveltuvuusvaatimusten täyttyminen ja tarjouksen tarkistaminen

Tarjoajien kelpoisuus on tarkistettu DPS dynaamisen hankintailmoituksen H010-21/HEL 2021-008058 liittymisen yhteydessä sekä normaalin sopimussuhteen mukaisesti.

08.10.2024

Asia/4

Kaikki saapuneet tarjoukset ovat asetettujen vaatimusten mukaisia.

Tarjousten vertailu

Tarjouspyynnön valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus ja kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytettiin parasta hinta-laatusuhdetta siten, että hintavertailu 60 ja laatuvertailu 40 pistettä. Hintavertailussa vertailtiin ylläpidon kuukausihintaa sekä tuntihintoja, joiden yhteenlaskettu tulos on hintavertailuperuste.

Laadullisissa vertailuperusteissa vertailtiin työllistämisehdon käyttöönottoa ja arvioitiin tarjoajan omavalvontasuunnitelma.

Tarjousvertailut tehtiin osa-alueittain eri kohteille. Tarjousvertailujen perusteella valituiksi toimittajiksi tulivat HA Team Oy, Info-Controller Oy, Palmia Oy, RTK Palvelu Oy ja Siskon Siivous Oy.

Vertailutaulukot ovat tämän päätöksen liitteenä 5–12.

Sopimuksessa noudatetaan JYSE 2014 Palvelut sopimusehtoja, päivitysversio huhtikuu 2022.

Esittelijä

yhteisten palvelujen johtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Niina Lammi, hankinta-asiantuntija, puhelin: 09 310 20573
niina.lammi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarjouspyyntö
- 2 Palvelukuvaus siivouspalvelut
- 3 Puhtaustasot ja niiden kuvaus
- 4 Työllistämisehdon kilpailutusasiakirja
- 5 Vertailutaulukko Viikin nuorisotalo
- 6 Vertailutaulukko Haagan Lämpiö
- 7 Vertailutaulukko Kallahden Seikkailutalo
- 8 Vertailutaulukko Fallkullan kotieläintila
- 9 Vertailutaulukko Jakomäen kirjasto
- 10 Vertailutaulukko Malmitalo
- 11 Vertailutaulukko Pihlajamäen nuoristotalo
- 12 Vertailutaulukko Käpylän kirjasto

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, DPSn sisällä tehtävä hankinta,
Kuva_1k

5 Malminkartanon kirjaston tarveselvitys

HEL 2024-011062 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää hyväksyä Malminkartanon kirjaston korvaavan uudisrakennuksen tarveselvityksen ja sijoittumisen osoitteeseen Puustellintie 6, 00410 Helsinki (liite 1).

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että hankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa pitää huomioida asukkaiden ja henkilöstön näkemykset tilojen kehittämisessä.

Esittelijän perustelut

Nykyinen Malminkartanon kirjasto sijaitsee peruskorjausiässä olevassa Puustellin monitoimitalossa, Malminkartanon ala-asteen yhteydessä. Kirjaston nykyiset, tilat eivät ole riittävät, eivätkä näy riittävästi kaupunkitilassa.

Kirjaston Suunta 2033 strategiassa on määritelty kolme painopistettä ja niille visionääriset tavoitetilat.

Luomme lukemisen kulttuuria kaikenikäisille – Lukeminen huvittaa ja hyödyttää jokaista.

Puolustamme demokratiaa, sananvapautta ja kestäväää yhteiskuntaa – Jokainen kaupunkilainen on yhteiskunnan vaikutusvaltainen jäsen.

Kehitymme muuttuvan kaupungin mukana – Kaupunkimme näköinen, sen mukana kehittyvä ja sitä kehittävä kirjasto.

Uusi Malminkartanon kirjasto tulee olemaan oiva avaintulos painopisteiden välitavoitteiden ja tavoitetilan saavuttamiseksi.

Malminkartano on määritelty yhdeksi neljästä Helsingin kaupunkiuudistusalueeksi. Puustellin monitoimitaloon suunnitellaan kaupungin palvelut yhteen kokoava, koulutuksen, kulttuurin ja urheilun keskittymä, jossa eri toimialojen palvelut hyötyvät toistensa läheisyydestä. Malminkartanon kirjastolle rakennetaan uudet suuremmat tilat kampuksen yhteyteen, paremmin saavutettavaan ja näkyvämpään paikkaan.

Lasten ja nuorten määrä tulee olemaan kirjastossa huomattava siksi, että monitoimitaloon, kirjaston välittömään läheisyyteen, sijoittuvat myös lukio, yläasteen koulu, ala-asteenkoulu ja esiopetus. Kirjaston on kuitenkin huomioitava myös muut asukasryhmät, ja sen on palveltava

erilaisten asukkaiden ja asiakasryhmien moninaisia ja muuttuvia tarpeita. Uudistetun kirjaston tulee tavoittaa Malminkartanon ja lähellä sijaitsevien uusien asuinalueiden asukkaita. Lähialueet ja niiden kasvava väestö, Konala, Honkasuo ja Kuninkaantammi, jotka ovat lapsiperheiden suosiossa, ovat myös saavutettavia tästä sijainnista.

Perustelut uudelle kirjastorakennukselle

Helsingin kaupunginkirjaston palveluverkko muodostuu 38 kirjastosta. Hakeutuvat kirjastopalvelut, johon kuuluvat mm. kaksi lasten kirjastoautoa, täydentää sitä. Verkko on muotoutunut 160 vuoden ajan ja siinä peilautuu niin kasvavan kaupungin eri vaiheet kuin myös kirjaston rooli yhteiskunnassa.

Kirjastopalvelujen suunnittelun ja tuottamisen lähtökohtina on asiakaslähtöisyys ja toiminnan tehokkuus. Palvelujen sisältö ja saavutettavuus on suunniteltava siten, että kaupungin edellyttämä tuottavuus kasvaa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla kirjastokäynnit ovat yksi sitova tuottavuuden mittari. Palveluilla tulee olla käyttöä ja käyttäjiä, jotka tuottavat käyntejä. Tämä edellyttää asiakastarpeet huomioivaa palvelumuotoilua sekä helposti löydettävää ja saavutettavaa sijaintia suurten asiakasvirtojen näkökulmasta.

Kirjaston tavoitteena on saavuttaa myös uusia helsinkiläisiä, jolle kirjasto koulun sisällä ei ole luonteva kohtaamisen, opiskelun ja työskentelyn paikka. Rakennuksen sijoittuminen omana kokonaisuutena Puustellin aukion yhteydessä, on ratkaisultaan ja sijainniltaan asukkaille selkeästi parempi vaihtoehto kuin nykyinen.

Uusien tilojen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Kaupunkiympäristön toimialan arvioima hankkeen kokonaisvuokra kulttuurin ja vapaa-ajan kirjastopalveluille on noin 37 €/m² euroa/m²/kk, eli noin 434 086 euroa/vuosi. Malminkartanon kirjaston nykyinen vuokra on 7 659,93 euroa /kk eli 91 919,16 euroa/vuosi. Vuokra tulee nousemaan noin 342 167 euroa/ vuosi.

Malminkartanon kirjastoon rekrytoidaan yksi uusi työntekijä. Toimintakustannukset, eli yhden henkilön lisäys, on tulevan hankkeen osalta noin 50 000/vuosi.

Toiminnan käynnistämiskustannuksiin kuuluvat mm. ensikertainen kalustaminen, tarvikkeet, varusteet ja laitteet. Tässä hankkeessa käynnistämiskustannuksiin varataan n. 600 000 euroa. ICT- hankintoihin varataan n. 90 000.

Osallisuus, yhteisvalmistelu ja tilaohjelma

Suunnittelun lähtökohtana on asiakaslähtöisyys. Malminkartanon alueella on vahva identiteetti, joka on muodostunut ajan saatossa ja pitkään alueella asuneiden mielissä. Täydennysrakentamisen myötä Malminkartanoon muuttaa tulevaisuudessa paljon uusia asukkaita. Malminkartano on kaupunki uudistusalue, mikä luo uuden kirjaston kehittämislle roolia ja painetta.

Malminkartanon uuden kirjastohankkeen eri vaiheissa varattiin aikaa yhteistyöskentelyyn asukkaiden kanssa. Palvelumuotoilutyö (liite 3.) koski Malminkartanon kirjaston uudisrakennuksen asiakaskokemuksen ja palveluympäristön kehittämistä, palvelukonseptia ja tilakuvausta ohjaamaan kirjastohankkeen suunnittelua sen eri osa-alueilla.

Verkkokysely toteutettiin 2024 touko-kesäkuussa, johon kuului; kaupunkilaiskohtaamiset, postikorttikampanja ja pari-sekä ryhmähaastattelut.

Koulu yhteistyö toteutettiin elo-syyskuussa 2024 johon otettiin mukaan 4.-luokkalaiset alueen kouluissa.

Tilaohjelma huomioi monet palvelumuotoilutyössä nousseet toiveet (liite 2.) Vastauksissa korostui toive asukaslähtöisestä yhteisöllisestä toiminnasta joka näkyy tiloissa.

Asukastapaamisissa osallistajat visioivat kaiken ikäisille ja eri kansalaisuuksille avointa tilaa, jossa ihmiset voisivat viihtyä yhdessä tekemisen äärellä. Tilaa tarvitaan kokoontumiselle, opiskelulle, työskentelylle, luovalle tekemiselle, harrastamiselle ja kohtaamiselle. Kirjasto tulisi innostaa lapsia ja nuoria lukemiseen virkistävällä ja uudella tavalla.

Tarveselvitys on laadittu yhteistyössä kaupunki ympäristö toimialan kanssa. Tämän lisäksi seuraavissa hankkeen vaiheissa huolehditaan, että henkilöstön ja asukkaiden näkemykset huomioidaan.

Lapsivaikutusten arviointi

Päätöksen arvioidaan koskevan Malminkartanon, Honkasuo, Konalan, Kuninkaantammen lapsia, joita oli vuonna 2023 yhteensä noin 4 200 ja 2030-luvulla väestöennusteen mukaan noin 4 650. Tämänhetkistä lapsista ja nuorista 31,5% on äidinkieleltään muun kielisiä. Alueella asuu noin 2 200 perhettä, joista 14,2% on yli kolmilapsisia.

Uudella kirjastohankkeella on laaja vaikutus alueen ja lähialueiden kuntalaisiin, lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Koulussa toteutetussa vuorovaikutuksessa tavoiteltiin n. 60 neljäsluokkalaista joiden 343 kehitysideaa otettiin mukaan suunnitteluun. Osallistavan äänestyksen ja pika haastattelun avulla tavoiteltiin myös 16 nuorta Apollon koulusta. Vuo-

rovaikutustyön tuloksena tavoiteltiin n. 90 lapsiperhettä, jotka toivat esille haastatteluissa harrastamiseen liittyviä toiveita. Kirjaston rooli monilukutaidon vahvistajana ja tukijana pidettiin sekä lasten, nuorten että lapsiperheiden mielestä merkittävänä.

Vuoden 2023 toteutetun kouluterveyskyselyn mukaan kokemus harrastusmahdollisuuksista on osin heikentynyt koko kaupungissa. Aiempaa harvempi tietää asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista, kun taas aiempaa useampi kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliina. Uusi kirjasto tukee lasten lukutaitojen ja harrastamisen mahdollisuuksia ja auttaa omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista. Kirjastotoiminnalla ehkäistään lasten syrjäytymistä.

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 09 310 35824
mia.kuokkanen(a)hel.fi
Saara Ihamäki, aluekirjastopalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 85503
saara.ihamaki(a)hel.fi
Sanna Sivonen, Kirjastonjohtaja, puhelin: 09 310 85642
sanna.sivonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Malminkartanon kirjaston tarveselvitys
- 2 Malminkartanon kirjaston tilaohjelma

Oheismateriaali

- 1 Malminkartanon kirjasto asukas- ja käyttäjäymmärryksen yhteenveto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

6

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Shawn Huffin ym. valtuustoaloitteesta koskien koulujen liikuntasalien avaamista vuokratyökaluun seuroille nykyistä aiemmin

Pöydälle 24.09.2024

HEL 2024-006001 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että koulujen liikuntasalien vapaa-ajankäyttöä on jo laajennettu aloitteessa toivotulla tavalla. Kulttuurin ja vapaa-ajan, kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialajohtajien 1.4.2024 tekemällä yhteisellä päätöksellä koulusalien vuokratyökalu avautuu liikuntaseuroille kaikissa kouluissa arkipäivisin jo klo 16 alkaen. Tämän lisäksi ns. itsenäisen käytön kohteiden vuokratyökaluaikaa on laajennettu viikonloppuisin ja loma-aikoina. Salien nykyiset vapaa-ajankäyttöajat ja niihin tehdyt muutokset ovat seuraavat:

Valvontakohteet

- arkisin klo 16:00–22:00 (aikaisemmin 17:00–22:00)
- viikonloppuisin ja loma-aikoina 8:00–22:00 (aikaisemmin 8:00–22:00)

Itsenäisen käytön kohteet

- arkisin 16:00–23:00 (aikaisemmin 17:00–22:00)
- viikonloppuisin ja loma-aikoina 7:00–23:00 (aikaisemmin 8:00–22:00)

Liikuntapalvelut hallinnoi koulujen liikuntasalien vapaa-ajankäyttöä. Liikuntapalvelut jakaa käyttövuorot tällä hetkellä 136:een koulusaliin, joista 79 on niin kutsuttuja itsenäisen käytön saleja ja 57 valvontasaleja. Itsenäisen käytön saleihin vuoroja varanneiden harrastusten järjestäjien vastuuhenkilöille myönnetään avaimia, joilla tiloja pääsee käyttämään itsenäisesti liikuntapalveluiden määrittämien sopimusehtojen puitteissa. Valvontasalien kouluissa liikuntapalveluiden tilaamat valvojat huolehtivat tilojen turvallisuudesta ja päästävät vuorojen käyttäjät tiloihin. Koulusaleihin myönnetään vuosittain 72 000 harjoitustuntia, mikä on 25 prosenttia kaikista liikuntapalveluiden myöntämistä vuoroista.

Liikuntapalvelut jakaa vapaa-ajankäytön vuorot koulusaleihin liikuntalautakunnan (nykyisin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta) päättämien (05/11.04.2017) vuorojenjakokriteerien mukaisesti. Jaettavat käyttövuorot ajoittuvat koulujen opetuksen ulkopuolisiin aikoihin. Muina aikoina liikuntasalien käytöstä ja käyttövuoroista vastaa kunkin koulun rehtori. Koulusalien käytön hallinnoinnista ja käytännön asioista on sovittu toimialojen välisellä, 1.4.2024 päivitetyllä yhteistyösopimuksella.

Kaupungin tilojen tehokas ja avoin asukaskäyttö ovat keskeisiä tavoitteita Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala käynnisti vuonna 2022 kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialojen kanssa yhteisen selvityksen perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosten liikuntasalien iltapäiväkäytön selvittämiseksi ja tehostamiseksi. Hankkeen tarkoituksena oli selkiyttää koulusalien iltapäiväkäyttöä koskevaa vuorojenjakoa, tehostaa salien liikunnallista käyttöä sekä tarjota lisää liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia etenkin lapsille ja nuorille.

Selvityksen alkuperäisenä tavoitteena oli siirtää liikuntasalien vapaa-ajankäytön hallinnointi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta liikuntapalveluille alkamaan arki-iltapäivisin välittömästi koulujen liikunnanopetuksen päätyttyä. Vaikka tätä ensisijaista tavoitetta ei ollut vielä mahdollista toteuttaa, saatiin liikuntapalveluiden kaikille avointa ja vuorojenjakokriteereihin perustuvaa hallinnointiaikaa aikaistettua arki-iltapäivisin alkamaan jo klo 16. Lisäksi arki-iltoihin ja viikonloppuihin sekä loma-aikoihin lisättiin useita tunteja.

Useista teknisistä ja toiminnallisista syistä hankkeessa päädyttiin siihen, että ainakin toistaiseksi arki-iltapäivien ennen klo 16 alkavien salivuorojen jakamisesta vastaavat myös jatkossa koulujen rehtorit. Hankkeen myötä selvisi myös, että useimpien koulujen liikuntasalit ovat kuitenkin varsin aktiivisessa harrastuskäytössä iltapäivisin heti koulujen liikunnanopetuksen päätyttyä, vaikka tilatiedot eivät olekaan julkisesti nähtävillä.

Esteeksi arki-iltapäivien ennen klo 16 alkavien tuntien hallinnoinnin siirrolle muodostui etenkin koulujen lukujärjestysuunnittelun ja iltapäivävuorojen jakamisen aikataulujen yhteensovittaminen. Useimpien koulujen lukujärjestysuunnittelu pystytään tällä hetkellä saamaan valmiiksi vasta elokuun loppupuolella, mikä on liian myöhään siihen nähden, että liikuntapalveluiden jakamien vuorojen on tarpeen olla seurojen käytössä viimeistään syyskuun alussa. Kaksi kuukautta nykyistä myöhäisempi vuorojenhaku- ja jakoaikataulu olisi käytännössä estänyt salivuorojen käynnistymisen ajallaan.

08.10.2024

Asia/6

Toinen keskeinen haaste liittyi koulusalien tilankäyttötietojen siirtämiseen kasvatukseen ja koulutuksen toimialalta liikuntapalveluille. Tiedon siirtoa toimialojen tilavarausjärjestelmien välillä ei onnistuttu kehittämään teknisesti toimivaksi, josta syystä salien käyttötiedot olisi pitänyt lähettää rehtorien toimesta manuaalisesti liikuntapalveluille jokaisen salin ja opiskelujakson osalta erikseen. Tämä olisi ollut epäluotettava, työläs ja paljon aikaa vievä tapa toimia.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee tärkeänä, että koulusalien käyttöä pyritään kaikista edellä kuvatuista haasteista huolimatta tehostamaan myös jatkossa. Tilojen käytön sekä hakemisen ja jakamisen prosessien tulee olla kaupunkilaisille mahdollisimman saavutettavia, läpinäkyviä, tasapuolisia ja selkeitä. Jotta koulusalit saataisiin yhä tehokkaampaan käyttöön, tulee järjestelmiä kehittää siten, että salien käyttötiedot saadaan siirrettyä kasvatukseen ja koulutuksen tilavarausjärjestelmästä suoraan liikuntapalveluiden varausjärjestelmään. Lisäksi on tärkeää jatkaa vuoropuhelua ja etsiä toimialojen välillä toimivia ratkaisuja koulujen lukujärjestyssuunnittelun aikataulujen yhteensovittamiseksi liikuntaseurojen harrastuskausien kanssa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle 10.10.2024 Shawn Huffin ja 33 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien koulujen liikuntasalien avaamista vuokratyökaluun seuroille nykyistä aiemmin. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Valtuustoaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kasvatukseen ja koulutuksen lautakunnalta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Miika Kyllönen, tiimiesihenkilö, puhelin: 09 310 38320
miika.kyllonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 24.04.2024 Huff Shawn Koulujen liikuntasalien avaaminen iltapäiväkäyttöön seuroille.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.09.2024 § 140

7

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Otso Kivekkään ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee
historiallisten raitiovaunujen säästämistä**

HEL 2024-007072 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Otso Kivekkään valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki valmistelee yhteistyössä Kaupunkiliikenne Oy:n ja muiden asiaan liittyvien tahojen kanssa säätiön tai muun mallin, jolla historialliset raitikat voidaan säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan liikennöidä niillä Helsingin kantakaupungin rataverkolla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa selvitystä mahdollisesta mallista, joka mahdollistaisi aloitteen esittämän toiminnan ja sen edellyttämät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit.

Aloitteessa esitetään lisäksi, että ratikkamuseotoiminta yhdistettäisiin osin tai kokonaan säätiön yhteyteen, jos kaupunginmuseo näkee sen tarkoituksenmukaiseksi. Ratikkamuseo on yksi Helsingin kaupunginmuseon viidestä museosta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että Ratikkamuseon toiminta ja kaupunginmuseon kokoelmiin kuuluvien raitiovaunujen huomioiminen selvityksessä on perusteltua. Lautakunta toteaa kuitenkin samalla, että Ratikkamuseon tavoitteet ja toiminta eivät välttämättä ole yhteneviä tai yhteensovittavissa historiallisten raitiovaunujen liikennöinnille asetettaviin tavoitteisiin.

Kaupunginmuseon raitiovaunukokoelmassa on yhteensä 11 moottori- ja perävaunua, joista viisi on tällä hetkellä nähtävillä Ratikkamuseon vuonna 2022 uudistetussa näyttelyssä. Vuonna 2023 Ratikkamuseossa vieraili 58 562 asiakasta.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa 10.9.2024 antamassaan lausunnossa, että toimivan raitiovaunukaluston laajempi kulttuurimatkailukäyttö tuo raitioteiden ja samalla koko kaupungin historian lähemmäksi yleisöä tavalla, jota ei voi täysin korvata näyttelymateriaalilla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo samoin, että historiallisten raitiovaunujen mahdollinen liikennöinti voisi tarjota sekä kaupunkilaisille että matkailijoille kokemuksen, joka elävöittäisi ja täydentäisi Ratikkamuseon raitiovaunuliikenteestä antamaa kuvaa.

Raitiovaunut ovat Suomen mittakaavassa leimallisesti helsinkiläinen ilmiö ja osa asukkaiden ja kaupungin identiteettiä ja historiaa. Hevosrai-

08.10.2024

Asia/7

tiovaunuista vuonna 1891 alkanut joukkoliikenne on ollut edellytys kaupungin kasvulle ja laajenemiselle. Kantakaupungin raitiotieverkko on rakentunut 1800-luvun lopulta lähtien osaksi laajenevaa kaupunkirakennetta ja myös katumiljöön olennaiseksi osaksi kuten kaupunkiympäristölautakunta omassa lausunnossaan toteaa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on osaltaan valmis osallistumaan selvitystyöhön.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle 24.10.2024 Otso Kivekkään ja 35 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta jossa esitetään, että kaupunki valmistelee yhteistyössä Kaupunkiliikenne Oy:n ja muiden asiaan liittyvien tahojen kanssa säätiön tai muun mallin, jolla historialliset ratikat voidaan säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan liikennöidä niillä Helsingin kantakaupungin rataverkolla. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Valtuustoaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Elina Kallio, intendentti, puhelin: 310 71555
elina.kallio(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 15.05.2024 Kivekäs Otso Aloite historiallisten raitiovaunujen säästämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 10.09.2024 § 439

Kaupunkiympäristölautakunta 03.09.2024 § 411